

PITOPAIKKOJA JA HOITOA KOSKEVAT ELÄINLAJIKOHTAISET VAATIMUKSET

Luku 1

1. Kissat

Kissoja ei saa kerralla pitää yksin 24:ää tuntia kauempaa. Kissoja, jotka ovat toistuvasti aggressiivisia muita kissoja kohtaan, saa pitää yksin vain, jos niille ei löydy sopivaa kumppania. Naaraita voidaan pitää yksin kahden viimeisen tiineysviikon aikana, samoin kuin naaraita alle neliviikkoisine pentuineen.

Kaikkien pareittain tai ryhmässä pidettävien kissojen sosiaalista stressiä on seurattava vähintään viikoittain.

2. Koirat

Koirille on mahdollisuuksien mukaan varattava ulkona oleva juoksutarha. Koiria ei saa kerralla pitää yksin neljää tuntia kauempaa.

3. Apinat

Nuoria apinoita ei saa vieroittaa emostaan ennen 6–12 kuukauden ikää lajista riippuen. Marmosetteja, tamariineja, makakeja, vervettejä ja paviaaneja ei saa vieroittaa emostaan ennen 8 kuukauden ikää. Saimireja ei saa vieroittaa emostaan ennen 6 kuukauden ikää.

Apinoiden pitopaikan on oltava sellainen, että apinat voivat päivittäin toteuttaa monipuolista toimintaa. Pitopaikan on annettava apinoille mahdollisuus toteuttaa mahdollisimman laajasti erilaisia käyttäytymismalleja ja annettava niille turvallisuudentunnetta sekä sopivan monipuolinen ympäristö, jossa ne voivat juosta, kävellä, kiivetä ja hyppiä.

4. Kalat

Kaloilla on aina oltava riittävästi riittävän hyvälaatuista vettä. Veden kierrättämisen kiertovirtausjärjestelmien kautta tai veden suodattamisen altaissa on oltava riittävä, jotta varmistetaan, että veden laatua koskevat parametrit pysyvät hyväksyttävällä tasolla. Tuleva vesi on tarvittaessa suodatettava tai käsiteltävä kaloille haitallisten aineiden poistamiseksi. Veden laatua koskevien parametrien on aina oltava kunkin lajin ja kehitysvaiheen normaalin toiminnan ja fysiologian kannalta hyväksyttävissä rajoissa. Veden virtauksen on oltava sopiva, jotta kalat voivat uida ja käyttäytyä normaalisti. Kaloille on annettava asianmukaisesti aikaa totuttautua ja mukautua veden laatuolosuhteiden muutoksiin.

Veden happipitoisuuden on oltava lajeille ja kalojen pito-olosuhteille sopiva. Tarvittaessa on huolehdittava altaan veden lisäilmastuksesta. Typpiyhdisteiden pitoisuudet on pidettävä alhaisina. Veden pH-taso on säädettävä lajin mukaan ja pidettävä mahdollisimman vakaana. Suolapitoisuus on säädettävä kalalajin vaatimusten ja kalojen kehitysvaiheen mukaan. Suolapitoisuuden muutosten on tapahduttava asteittain.

Veden lämpötila on pidettävä kyseessä olevan kalalajin optimaalisella alueella ja mahdollisimman vakaana. Lämpötilan muutosten on tapahduttava asteittain. Kalojen valorytmi on säi-

lytettävä asianmukaisena. Melutaso on pidettävä mahdollisimman alhaisena, ja jos mahdollista, melua tai värähtelyä synnyttävät laitteet, kuten generaattorit tai suodatusjärjestelmät, on oltava erotettuna kalojen säilytysaltaista.

Kalatiheyden on perustuttava kalojen ympäristöoloja, terveyttä ja hyvinvointia koskeviin kokonaistarpeisiin. Kaloilla on oltava riittävästi vesitilavuutta normaalia uimista varten ottaen huomioon niiden koko, ikä, terveys ja ruokintamenetelmä. Kaloilla on oltava asianmukaisia ympäristövirikkeitä, kuten piilopaikat tai pohjan alustamateriaali, paitsi jos käyttäytymispiirteet antavat ymmärtää, että virikkeet eivät ole tarpeen.

Kalat on ruokittava niille soveltuvalla ravinnolla noudattaen niille soveltuvaa rytmiä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä ruskuaispussipoikasten ruokintaan, kun ne siirtyvät elävästä ravinnosta keinoruokintaan. Kaloja on käsiteltävä mahdollisimman vähän.

Luku 2

1. Hiiret

	Ruumiinpaino (g)	Suojan vähimmäiskoko (cm ²)	Pohjapinta-ala eläintä kohti (cm ²)	Vähimmäiskorkeus (cm) ¹⁾
Säilytyksen ja toimenpiteiden aikana	enintään 20	330	60	12
	yli 20, enint. 25	330	70	12
	yli 20, enint. 30	330	80	12
	yli 30	330	100	12
Kasvatus		330 ²⁾		12
Säilytys kasvattajien luona ³⁾ Suojan koko 950 cm ²	alle 20	950	40	12
Suojan koko 1 500 cm ²	alle 20	1500	30	12

1) Vähimmäiskorkeudella tarkoitetaan etäisyyttä pystysuoraan eläinsuojan pohjasta sen kattoon tai kanteen. Vähimmäiskorkeuden on täyttyvä yli 50 prosentissa suojan pohjan vähimmäispinta-alasta, joka lasketaan ilman virikkeellistämislaitteita.

2) Monogaamista paria (ulkosiittoinen/ sisäsiittoinen) tai kolmea eläintä (sisäsiittoinen) varten. Kutakin ylimääräistä naarasta ja poikuetta varten lisätään 180 cm².

3) Vieroituksen jälkeen hiirien säilytyksessä voi olla tämä korkeampi eläintiheys vieroituksen ja luovuttamisen välisen lyhyen ajan sillä edellytyksellä, että eläimet pidetään suurissa suojissa, joissa on tarpeeksi virikkeitä, ja että näistä säilytysolosuhteista ei aiheudu hyvinvoinnille haittoja, kuten lisääntynyt aggressiivisuus, sairastuvuus tai kuolleisuus, stereotyyppinen käyttäytyminen tai muut käyttäytymishäiriöt, painon lasku, muut stressistä aiheutuvat fysiologiset muutokset tai käytösmuutokset.

Hankkeita suunniteltaessa on otettava huomioon eläinten mahdollinen kasvu, jotta tilaa on riittävästi koko tutkimuksen ajan.

2. Rotat

	Ruumiinpaino (g)	Suojan vähimmäiskoko (cm ²)	Pohjapinta-ala eläintä kohti (cm ²)	Vähimmäiskorkeus (cm) ¹⁾
Säilytyksen ja toimenpiteiden aikana ²⁾	enintään 200	800	200	18
	yli 200, enint. 300	800	250	18
	yli 300, enint. 400	800	350	18
	yli 400, enint. 600	800	450	18
	yli 600	1500	600	18
Kasvatus		800 ³⁾		18
Säilytys kasvat- tajien luona ⁴⁾	enintään 50	1 500	100	18
	yli 50, enint. 100	1 500	125	18
Suojan koko 1500 cm ²	yli 100, enint. 150	1 500	150	18
	yli 150, enint. 200	1 500	175	18
Säilytys kasvat- tajien luona ⁴⁾	enintään 100	2 500	100	18
	yli 100, enint. 150	2 500	125	18
	yli 150, enint. 200	2 500	150	18
Suojan koko 2500 cm ²				

1) Vähimmäiskorkeudella tarkoitetaan etäisyyttä pystysuoraan eläinsuojan pohjasta sen kattoon tai kanteen. Vähimmäiskorkeuden on täyttyvä yli 50 prosentissa suojan pohjan vähimmäispinta-alasta, joka lasketaan ilman virikkeellistämislaitteita.

2) Jos tila yksittäistä eläintä kohti laskee pitkäaikaistutkimuksissa edellä ilmoitettuja alhaisemmiksi tällaisten tutkimusten loppua kohti, etusijalle on asetettava ryhmän vakaiden sosiaalisten rakenteiden säilyttäminen.

3) Emo ja poikue. Kutakin suojaan pysyvästi lisättyä ylimääräistä aikuista eläintä kohti lisätään 400 cm².

4) Vieroituksen jälkeen rottien säilytyksessä voi olla tämä korkeampi eläintiheys vieroituksen ja luovuttamisen välisen lyhyen ajan sillä edellytyksellä, että eläimet pidetään suurissa suojissa, joissa on tarpeeksi virikkeitä, ja että näistä säilytysolosuhteista ei aiheudu hyvinvoinnille haittoja, kuten lisääntynyt aggressiivisuus, sairastuvuus tai kuolleisuus, stereotyyppinen käyttäytyminen tai muut käyttäytymishäiriöt, painon lasku, muut stressistä aiheutuvat fysiologiset muutokset tai käytösmuutokset.

Hankkeita suunniteltaessa on otettava huomioon eläinten mahdollinen kasvu, jotta tilaa on riittävästi koko tutkimuksen ajan.

3. Gerbiilit

	Ruumiinpaino (g)	Suojan vähimmäiskoko (cm ²)	Pohjapinta-ala eläintä kohti (cm ²)	Vähimmäiskorkeus (cm) ¹⁾
Säilytyksen ja toimenpiteiden aikana	enintään 40 yli 40	1 200 1 200	150 250	18 18
Kasvatus		1 200 ²⁾		18

1) Vähimmäiskorkeudella tarkoitetaan etäisyyttä pystysuoraan eläinsuojan pohjasta sen kattoon tai kanteen. Vähimmäiskorkeuden on täyttyvä yli 50 prosentissa suojan pohjan vähimmäispinta-alasta, joka lasketaan ilman virikkeellistämislaitteita.

2) Monogaaminen pari tai kolme eläintä sekä poikaset.

Hankkeita suunniteltaessa on otettava huomioon eläinten mahdollinen kasvu, jotta tilaa on riittävästi koko tutkimuksen ajan.

4. Hamsterit

	Ruumiinpaino (g)	Suojan vähimmäiskoko (cm ²)	Pohjapinta-ala eläintä kohti (cm ²)	Vähimmäiskorkeus (cm) ¹⁾
Säilytyksen ja toimenpiteiden aikana	enintään 60 yli 60, enint. 100 yli 100	800 800 800	150 200 250	14 14 14
Kasvatus		800 ²⁾		14
Säilytys kasvattajien luona ³⁾	alle 60	1 500	100	14

1) Vähimmäiskorkeudella tarkoitetaan etäisyyttä pystysuoraan eläinsuojan pohjasta sen kattoon tai kanteen. Vähimmäiskorkeuden on täyttyvä yli 50 prosentissa suojan pohjan vähimmäispinta-alasta, joka lasketaan ilman virikkeellistämislaitteita.

2) Emo tai monogaaminen pari sekä poikue.

3) Vieroituksen jälkeen hamstereiden säilytyksessä voi olla tämä korkeampi eläintiheys vieroituksen ja luovuttamisen välisen lyhyen ajan sillä edellytyksellä, että eläimet pidetään suurissa suojissa, joissa on tarpeeksi virikkeitä, ja että näistä säilytysolosuhteista ei aiheudu hyvinvoinnille haittoja, kuten lisääntynyt aggressiivisuus, sairastuvuus tai kuolleisuus, stereotyyppinen käyttäytyminen tai muut käyttäytymishäiriöt, painon lasku, muut stressistä aiheutuvat fysiologiset muutokset tai käytösmuutokset.

Hankkeita suunniteltaessa on otettava huomioon eläinten mahdollinen kasvu, jotta tilaa on riittävästi koko tutkimuksen ajan.

5. Marsut

	Ruumiinpaino (g)	Suojan vähimmäiskoko (cm ²)	Pohjapinta-ala eläintä kohti (cm ²)	Vähimmäiskorkeus (cm) ¹⁾
Säilytyksen ja toimenpiteiden aikana	enintään 200	1 800	200	23
	yli 200, enint. 300	1 800	350	23
	yli 300, enint. 450	1 800	500	23
	yli 450, enint. 700	2 500	700	23
	yli 700	2 500	900	23
Kasvatus		2 500 ²⁾		23

1) Vähimmäiskorkeudella tarkoitetaan etäisyyttä pystysuoraan eläinsuojan pohjasta sen kattoon tai kanteen. Vähimmäiskorkeuden on täyttyttävä yli 50 prosentissa suojan pohjan vähimmäispinta-alasta, joka lasketaan ilman virikkeellistämislaitteita.

2) Pari, jolla poikue. Kutakin ylimääräistä naarasta kohti lisätään 1 000 cm².

Hankkeita suunniteltaessa on otettava huomioon eläinten mahdollinen kasvu, jotta tilaa on riittävästi koko tutkimuksen ajan.

6. Kaniinit

Suojassa on oltava korotettu alue. Tämän korotetun alueen on oltava sellainen, että eläin voi oikaista itsensä, istua ja liikkua helposti sen alla, mutta se ei saa kattaa yli 40:tä prosenttia pohjapinta-alasta. Jos tieteellisistä tai eläinlääkinnällisistä syistä ei voida käyttää korotettua aluetta, suojan on oltava 33 prosenttia suurempi yksittäistä kaniinia kohti ja 60 prosenttia suurempi kahta kaniinia kohti. Jos korotettu alue on alle 10 viikon ikäisten kaniinien käytössä, sen vähimmäiskoon on oltava 55 cm kertaa 25 cm ja sen korkeuden pohjasta on oltava sellainen, että eläimet voivat hyödyntää sitä.

6.1 Yli 10 viikon ikäiset kaniinit

Taulukko 6.1 koskee sekä häkkejä että karsinoita. Lisäpinta-alan tarve on 3 000 cm² kaniinia kohti, kun kaniineja on kolmesta kuuteen, ja 2 500 cm² kutakin kaniinia kohti, kun kaniineja on yli kuusi.

Lopullinen ruumiinpaino (kg)	Vähimmäispohjapinta-ala yhtä tai kahta sosiaalisesti sopusointuista eläintä kohti (cm ²)	Vähimmäiskorkeus (cm)
alle 3	3 500	45
3-5	4 200	45
yli 5	5 400	60

6.2 Naaras ja poikue

Naaraan paino

Naaraan paino (kg)	Suojan vähimmäiskoko (cm ²)	Lisätila pesäkoppeja varten (cm ²)	Vähimmäiskorkeus (cm)
alle 3	3 500	1 000	45
3-5	4 200	1 200	45
yli 5	5 400	1 400	60

6.3 Alle 10 viikon ikäiset kaniinit

Taulukko 6.3 koskee sekä häkkejä että karsinoita.

Ikä	Suojan vähimmäiskoko (cm ²)	Vähimmäispohjapinta-ala eläintä kohti (cm ²)	Vähimmäiskorkeus (cm)
Vieroituksesta 7 viikon ikään	4 000	800	40
7-10 viikkoa	4 000	1 200	40

7. Kissat

	Pohja ¹⁾ (m ²)	Hyllyt (m ²)	Korkeus (m)
Vähimmäisala yhtä aikuista eläintä kohti	1,5	0,5	2
Jokaista ylimääräistä eläintä kohti	0,75	0,25	–

1) Pohjapinta-ala ilman hyllyjä.

Vähimmäistila emoa ja poikuetta varten on sama kuin yhtä kissaa varten. Sitä suurennetaan vähitellen niin, että neljän kuukauden iässä poikaset on sijoitettu tiloihin, joissa sovelletaan aikuisille eläimille tarkoitettuja tilavaatimuksia. Toimenpiteiden aikana häkissä pidettävät kissat tulee päästää ulos jaloittelemaan vähintään kerran päivässä, jos hankkeen tarkoitus sen sallii.

Niiden alueiden, joita käytetään ruokintaan ja joissa pidetään ulostusastioita, on oltava vähintään 0,5 metrin päässä toisistaan, eikä niitä saa vaihtaa keskenään.

8. Koirat

Sisäsuojan on oltava vähintään 50 prosenttia koirien käytettävissä olevasta tilasta, kuten taulukosta 8.1 käy ilmi. Sisäsuojassa ei saa olla verkkopohjaa, ellei hanke sitä edellytä. Jos koiraa pidetään verkkopohjalla, nukkuma-alustan on oltava umpipohjainen. Jatkuvasti ulkona pidettävillä koirilla on oltava pääsy suojaan huonojen sääolojen varalta.

Taulukossa esitetyt tilavaatimukset koskevat beagleja, mutta suurten rotujen kuten bernhardinkoiran tai irlanninsusikoiran tilavaatimukset ovat huomattavasti suurempia kuin ne, jotka esitetään taulukossa 8.1. Muiden rotujen kuin koe-eläinbeaglen osalta tilavaatimukset on määritettävä yhdessä eläinlääkintähenkilökunnan kanssa.

Ruumiinpaino (kg)	Suojan vähimmäiskoko (m ²)	Vähimmäispohjapinta-ala yhtä tai kahta eläintä kohti (m ²)	Kutakin ylimääräistä eläintä kohti lisätään vähintään (m ²)	Vähimmäiskorkeus (m)
enintään 20	4	4	2	2
yli 20	8	8	4	2

Toimenpiteiden aikana pareittain tai ryhmässä säilytettäviä koiria voidaan kutakin pitää tilassa, joka on puolet esitetystä kokonaispinta-alasta (2 m², kun koiran paino on alle 20 kg; 4 m², kun koiran paino on yli 20 kg), jos tämä on tarpeen tieteellisistä syistä. Aika, jona koiraa säilytetään näin, ei saa kerralla ylittää neljää tuntia. Tilassa ei saa olla verkkopohjaa, ellei hanke sitä edellytä.

Imettävään naaraaseen ja pentueeseen sovelletaan samaa tilavaatimusta kuin naaraaseen, jonka paino on sama. Pentuekarsina on suunniteltava niin, että naaras voi siirtyä lisätilaan tai korotettuun tilaan pois pentujen läheltä.

8.1 Vieroitetut koirat

Ruumiinpaino (kg)	Suojan vähimmäiskoko (m ²)	Vähimmäispohjapinta-ala eläintä kohti (m ²)	Vähimmäiskorkeus (m)
enintään 5	4	0,5	2
yli 5 enint. 10	4	1,0	2
yli 10 enint. 15	4	1,5	2
yli 15 enint. 20	4	2	2
yli 20	8	4	2

9. Fretit

	Suojan vähimmäiskoko (cm ²)	Vähimmäispohjapinta-ala eläintä kohti (cm ²)	Vähimmäiskorkeus (cm)
Eläimet, joiden paino on enintään 600 g	4 500	1 500	50
Eläimet, joiden paino on yli 600 g	4 500	3 000	50
Aikuiset urokset	6 000	6 000	50
Naaras ja poikue	5 400	5 400	50

10. Apinat

10.1 Marmosetit ja tamariinit

	Suojien vähimmäispohjapinta-ala yhtä ¹⁾ tai kahta eläintä sekä alle 5 kk:n ikäisiä jälkeläisiä kohti (m ²)	Vähimmäistilavuus kutakin yli 5 kk:n ikäistä ylimääräistä eläintä kohti (m ³)	Vähimmäiskorkeus (m) ²⁾
Marmosetit	0,5	0,2	1,5
Tamariinit	1,5	0,2	1,5

1) Eläimiä saa säilyttää yksin ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa.

2) Suojan katon on oltava vähintään 1,8 metrin korkeudella lattiasta.

10.2 Saimirit

Vähimmäispohjapinta-ala yhtä ¹⁾ tai kahta eläintä kohti (m ²)	Vähimmäistilavuus kutakin yli 6 kk:n ikäistä ylimääräistä eläintä kohti (m ³)	Vähimmäiskorkeus (m)
2,0	0,5	1,8

1) Eläimiä saa säilyttää yksin ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa.

10.3 Makakit ja vervetit¹⁾

	Suojan vähimmäiskoko (m ²)	Suojan vähimmäistilavuus (m ³)	Vähimmäistilavuus eläintä kohti (m ³)	Vähimmäiskorkeus (m)
Alle 3-vuotiaat eläimet ²⁾	2,0	3,6	1,0	1,8
Vähintään 3-vuotiaat eläimet ³⁾	2,0	3,6	1,8	1,8
Siitostarkoitusta varten säilytettävät eläimet ⁴⁾			3,5	2,0

1) Eläimiä saa säilyttää yksin ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa.

2) Suojassa, jonka tilavuus vastaa vähimmäissuosituksia, voidaan pitää enintään kolmea eläintä.

- 3) Suojassa, jonka tilavuus vastaa vähimmäissuosituksia, voidaan pitää enintään kahta eläintä.
 4) Kasvattajalaitoksessa ei tarvita lisätilaa tai -tilavuutta alle kaksivuotiaalle emonsa kanssa säilytettävillä eläimille.

10.4 Paviaanit¹⁾

	Suojan vähimmäiskoko (m ²)	Suojan vähimmäistilavuus (m ³)	Vähimmäistilavuus eläintä kohti (m ³)	Vähimmäiskorkeus (m)
Alle 4-vuotiaat eläimet ²⁾	4,0	7,2	3,0	1,8
Vähintään 4-vuotiaat eläimet ²⁾	7,0	12,6	6,0	1,8
Siitostarkoitusta varten säilytettävät eläimet ³⁾			12,0	2,0

- 1) Eläimiä saa säilyttää yksin ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa.
 2) Suojassa, jonka tilavuus vastaa vähimmäissuosituksia, voidaan pitää enintään kahta eläintä.
 3) Kasvattajalaitoksessa ei tarvita lisätilaa tai -tilavuutta alle kaksivuotiaalle emonsa kanssa säilytettävillä eläimille.

11. Tuotantoeläimet

11.1 Naudat

Ruumiinpaino (kg)	Suojan vähimmäiskoko (m ²)	Vähimmäispohja-pinta-ala eläintä kohti (m ² /eläin)	Kaukalon pituus: sarvettomien nautojen <i>ad libitum</i> -ruokinta (m/eläin)	Kaukalon pituus: sarvettomien nautojen rajoitettu ruokinta (m/eläin)
enintään 100	2,50	2,30	0,10	0,30
yli 100, enint. 200	4,25	3,40	0,15	0,50
yli 200, enint. 400	6,00	4,80	0,18	0,60
yli 400, enint. 600	9,00	7,50	0,21	0,70
yli 600, enint. 800	11,00	8,75	0,24	0,80
yli 800	16,00	10,00	0,30	1,00

11.2 Lampaat ja vuohet

Ruumiinpaino (kg)	Suojan vähimmäiskoko (m ²)	Vähimmäispohja-pinta-ala eläintä kohti (m ² /eläin)	Väliseinän vähimmäiskorkeus (m)	Kaukalon pituus: <i>ad libitum</i> -ruokinta (m/eläin)	Kaukalon pituus: rajoitettu ruokinta (m/eläin)
alle 20	1,0	0,7	1,0	0,10	0,25
yli 20, enint. 35	1,5	1,0	1,2	0,10	0,30
yli 35, enint. 60	2,0	1,5	1,2	0,12	0,40
yli 60	3,0	1,8	1,5	0,12	0,50

11.3 Siat ja minisiat

Elopaino (kg)	Suojan vähimmäiskoko (m ²) ¹⁾	Vähimmäispohjapinta-ala eläintä kohti (m ² /eläin)	Vähimmäismakuuala eläintä kohti (termoneutraaleissa oloissa) (m ² /eläin)
enintään 5	2,0	0,20	0,10
yli 5, enint.10	2,0	0,25	0,11
yli 10, enint.20	2,0	0,35	0,18
yli 20, enint.30	2,0	0,50	0,24
yli 30, enint.50	2,0	0,70	0,33
yli 50, enint.70	3,0	0,80	0,41
yli 70, enint.100	3,0	1,00	0,53
yli 100, enint.150	4,0	1,35	0,70
yli 150	5,0	2,50	0,95
Aikuiset karjut (tavanomaisen tuotantotapa)	7,5		1,30

1) Sikoja voidaan pitää pienemmissä suojissa lyhyitä ajanjaksoja esimerkiksi jakamalla suoja osiin väli-seinien avulla, jos tämä on perusteltua eläinlääketieteellisistä tai kokeellisista syistä, esimerkiksi yksilöllisen ruokinnan varmistamisen takia.

11.4 Hevoseläimet

Säkäkorkeus (m)	Vähimmäispohjapinta-ala eläintä kohti (m ² /eläin)			Vähimmäiskorkeus (m)
	Kutakin yksin pidettävää tai enintään 3 eläimen ryhmässä pidettävää eläintä kohti	Kutakin vähintään 4 eläimen ryhmässä pidettävää eläintä kohti	Varsomiskarsina/tamma ja varsa	
1,00, enint. 1,40	9,0	6,0	16	3,00
yli 1,40, enint. 1,60	12,0	9,0	20	3,00
yli 1,60	16,0	(2 x SK) ^{2 1)}	20	3,00

1) Riittävän tilan varmistamiseksi kunkin yksittäisen eläimen tilavaatimusten on perustuttava säkäkorkeuteen (SK).

Lyhyimmän laidan on oltava vähintään hevosen säkäkorkeus kerrottuna luvulla 1,5. Sisäsuojien korkeuden on oltava sellainen, että eläimet voivat nousta täyteen korkeuteensa.

12. Linnut

12.1 Kotieläimenä pidettävät kanalinnut

Ruumiinpaino (g)	Suojan vähimmäiskoko (m ²)	Vähimmäispinta-ala lintua kohti (m ²)	Vähimmäiskorkeus (cm)	Ruokinta-kaukalon vähimmäispituus lintua kohti (cm)
enintään 200	1,00	0,025	30	3
yli 200, enint. 300	1,00	0,03	30	3
yli 300, enint. 600	1,00	0,05	40	7
yli 600, enint. 1200	2,00	0,09	50	15
yli 1200, enint. 1800	2,00	0,11	75	15
yli 1800, enint. 2400	2,00	0,13	75	15
yli 2400	2,00	0,21	75	15

Jos näitä suojan vähimmäiskokoja ei tieteellisistä syistä voida noudattaa, kokeen suorittajan on perusteltava säilytyksen kesto yhdessä eläinlääkintähenkilökunnan kanssa. Näissä olosuhteissa lintuja voidaan pitää pienemmissä suojissa, joissa on asianmukaisia virikkeitä ja joiden pohjan pinta-ala on vähintään 0,75 m².

12.2 Kesyt kalkkunat

Ruumiinpaino (kg)	Suojan vähimmäiskoko (m ²)	Vähimmäispinta-ala lintua kohti (m ²)	Vähimmäiskorkeus (cm)	Ruokinta-kaukalon vähimmäispituus lintua kohti (cm)
enintään 0,3	2,00	0,13	50	3
yli 0,3, enint. 0,6	2,00	0,17	50	7
yli 0,6, enint. 1	2,00	0,30	100	15
yli 1, enint. 4	2,00	0,35	100	15
yli 4, enint. 8	2,00	0,40	100	15
yli 8, enint. 12	2,00	0,50	150	20
yli 12, enint. 16	2,00	0,55	150	20
yli 16, enint. 20	2,00	0,60	150	20
yli 20	3,00	1,00	150	20

Suojan kaikkien seinien on oltava vähintään 1,5 metriä pitkiä. Jos näitä vähimmäissuosituksia ei tieteellisistä syistä voida noudattaa, kokeen suorittajan on perusteltava säilytyksen kesto yhdessä eläinlääkintähenkilökunnan kanssa. Näissä olosuhteissa lintuja voidaan pitää pienemmissä suojissa, joissa on asianmukaisia virikkeitä ja joiden pohjan pinta-ala on vähintään 0,75 m². Korkeuden on oltava vähintään 50 cm alle 0,6 kg:n painoisia lintuja varten, 75 cm alle 4 kg:n painoisia lintuja varten ja 100 cm yli 4 kg:n painoisia lintuja varten. Suojia voidaan käyttää lintujen pienten ryhmien säilyttämiseen taulukon 12.2 tilavaatimuksia noudattaen.

12.3 Viiriäiset

Ruumiinpaino (g)	Suojan vähimmäiskoko (m ²)	Vähimmäispinta-ala lintua kohti parisailytyksessä (m ³)	Vähimmäispinta-ala lintua kohti ryhmäsäilytyksessä (m ²)	Vähimmäiskorkeus (cm)	Ruokinta-kaukalon vähimmäispituus lintua kohti (cm)
enintään 150	1,00	0,5	0,10	20	4
yli 150	1,00	0,6	0,15	30	4

12.4 Ankat ja hanhet

Ruumiinpaino (g)	Suojan vähimmäiskoko (m ²)	Vähimmäispinta-ala lintua kohti (m ²) ¹⁾	Vähimmäiskorkeus (cm)	Ruokinta-kaukalon vähimmäispituus lintua kohti (cm)
<i>Ankat</i>				
enintään 300	2,00	0,10	50	10
yli 300, enint. 1 200 ²⁾	2,00	0,20	200	10
yli 1 200, enint. 3 500	2,00	0,25	200	15
yli 3 500	2,00	0,50	200	15
<i>Hanhet</i>				
enintään 500	2,00	0,20	200	10
yli 500, enint. 2 000	2,00	0,33	200	15
yli 2 000	2,00	0,50	200	15

1) Tähän on kuuluttava allas, jonka vähimmäispinta-ala on 0,5 m² aina suojan pinta-alan 2 m²:ä kohti ja jonka vähimmäissyvyys on 30 cm. Allas voi olla enintään 50 prosenttia suojan vähimmäiskoosta.

2) Lintuja, jotka eivät vielä lennä, voidaan pitää suojissa, joiden vähimmäiskorkeus on 75 cm.

Jos näitä vähimmäissuosituksia ei tieteellisistä syistä voida noudattaa, kokeen suorittajan on perusteltava säilytyksen kesto yhdessä eläinlääkintähenkilökunnan kanssa. Näissä olosuhteissa lintuja voidaan pitää pienemmissä suojissa, joissa on asianmukaisia virikkeitä ja joiden pohjan pinta-ala on vähintään 0,75 m². Suojia voidaan käyttää lintujen pienten ryhmien säilyttämiseen taulukon 12.4 tilavaatimuksia noudattaen.

Altaiden vähimmäiskoko

	Pinta-ala (m ²)	Syvyys (cm)
Ankat	0,5	30
Hanhet	0,5	10, enint. 30

Altaiden koko määräytyy suojan pinta-alan 2 m²:ä kohti. Allas voi olla enintään 50 prosenttia suojan vähimmäiskoosta.

12.5 Kyyhkys

Ryhmäkoko	Suojan vähimmäiskoko (m ²)	Vähimmäiskorkeus (cm)	Ruokinta- kaukalon vähimmäispituus lintua kohti (cm)	Orren vähimmäispituus lintua kohti (cm)
enintään 6	2	200	5	30
7-12	3	200	5	30
kutakin ylimääräistä lintua kohti, kun lintuja on yli 12	0,15		5	30

Suojien on oltava pitkiä ja kapeita (esimerkiksi 2 m × 1 m) pikemmin kuin neliskulmaisia, jotta linnut voivat tehdä lyhyitä lentopyrähdyksiä.

12.6 Seeprapeipot

Ryhmäkoko	Suojan vähimmäiskoko (m ²)	Vähimmäiskorkeus (cm)	Ruokintapisteiden vähimmäismäärä
enintään 6	1,0	100	2
7-12	1,5	200	2
13-20	2,0	200	3
kutakin ylimääräistä lintua kohti, kun lintuja on yli 20	0,05		yksi piste kuutta lintua kohti

Suojien on oltava pitkiä ja kapeita (esimerkiksi 2 m × 1 m), jotta linnut voivat tehdä lyhyitä lentopyrähdyksiä. Lisäntymistutkimuksissa pareja voidaan pitää pienemmissä suoissa, joissa on asianmukaisia virikkeitä ja joiden pinta-ala on vähintään 0,5 m² ja vähimmäiskorkeus 40 cm. Kokeen suorittajan on perusteltava säilytyksen kesto yhdessä eläinlääkintähenkilökunnan kanssa.

13. Sammakkoeläimet

13.1 Vedessä elävät pyrstösammakot ja salamannerit

Ruumiin pituus ¹⁾ (cm)	Vesialueen vähimmäispinta-ala (cm ²)	Vesialueen vähimmäispinta-ala kutakin ylimääräistä eläintä kohti ryhmäsäilytyksessä (cm ²)	Veden vähimmäissyvyys (cm)
enintään 10	262,5	50	13
yli 10, enint. 15	525	110	13
yli 15, enint. 20	875	200	15
yli 20, enint. 30	1 837,5	440	15
yli 30	3 150	800	20

1) Mitattuna kuonon päästä peräaukkoon.

13.2 Vedessä elävät sammakot ja konnat¹⁾

Ruumiin pituus ²⁾ (cm)	Vesialueen vähimmäispinta-ala (cm ²)	Vesialueen vähimmäispinta-ala kutakin ylimääräistä eläintä kohti ryhmäsäilytyksessä (cm ²)	Veden vähimmäissyvyys (cm)
alle 6	160	40	6
6-9	300	75	8
yli 9, enint. 12	600	150	10
yli 12	920	230	12,5

1) Näitä olosuhteita sovelletaan säilytystankkeihin (eli hoitotankkeihin), mutta ei niihin tankkeihin, joita käytetään luonnolliseen paritteluun ja superovulaatioon. Ne edellyttävät tehokkuussyistä pienempiä yksittäistankkeja. Tilavaatimukset ilmoitetuissa tilaluokissa koskevat aikuisia eläimiä; nuoret eläimet ja poikaset on säilytettävä joko erillään tai tilavaatimuksia on muutettava kokoluokittelun mukaan.

2) Mitattuna kuonon päästä peräaukkoon.

13.3 Osittain vedessä elävät sammakot ja konnat

Ruumiin pituus ¹⁾ (cm)	Suojan vähimmäiskoko ²⁾ (cm ²)	Vähimmäispinta-ala kutakin ylimääräistä eläintä kohti ryhmäsäilytyksessä (cm ²)	Vähimmäiskorkeus ³⁾ (cm)	Veden vähimmäissyvyys (cm)
enintään 5,0	1 500	200	20	10
yli 5,0, enint. 7,5	3 500	500	30	10
yli 7,5	4 000	700	30	15

1) Mitattuna kuonon päästä peräaukkoon.

2) Kolmannes maa-alueetta, kaksi kolmannesta vesialuetta, jossa eläinten on voitava upottautua veden alle.

3) Mitattuna maa-alueen pinnasta terraarion katon alapuoleen; lisäksi säiliön korkeutta on mukautettava sen sisustuksen mukaan.

13.4 Pääasiassa kuivalla maalla elävät sammakot ja konnat

Ruumiin pituus ¹⁾ (cm)	Suojan vähimmäiskoko ²⁾ (cm ²)	Vähimmäispinta-ala kutakin ylimääräistä eläintä kohti ryhmäsäilytyksessä (cm ²)	Vähimmäiskorkeus ³⁾ (cm)	Veden vähimmäissyvyys (cm)
enintään 5,0	1 500	200	20	10
yli 5,0, enint. 7,5	3 500	500	30	10
yli 7,5	4 000	700	30	15

1) Mitattuna kuonon päästä peräaukkoon.

2) Kaksi kolmannesta maa-alueetta, yksi kolmannes vesialuetta, jossa eläinten on voitava upottautua veden alle.

3) Mitattuna maa-alueen pinnasta terraarion katon alapuoleen; lisäksi säiliön korkeutta on mukautettava sen sisustuksen mukaan.

13.5 Puissa kiipeilevät sammakkoeläimet

Ruumiin pituus ¹⁾ (cm)	Suojan vähimmäis- koko ²⁾ (cm ²)	Vähimmäispinta- ala kutakin ylimää- räistä eläintä kohti ryhmäsäilytykses- sä (cm ²)	Vähimmäiskor- keus ³⁾ (cm)
enintään 3,0	900	100	30
yli 3,0	1500	200	30

1) Mitattuna kuonon päästä peräaukkoon.

2) Kaksi kolmannesta maa-alueetta, yksi kolmannes vesialuetta, jossa eläinten on voitava upottaantua veden alle.

3) Mitattuna maa-alueen pinnasta terraarion katon alapuoleen; lisäksi säiliön korkeutta on mukautettava sen sisustuksen mukaan.

14. Matelijat

14.1 Vedessä elävät kilpikonnat

Ruumiin pituus ¹⁾ (cm)	Vesialueen vähim- mäispinta-ala (cm ²)	Vesialueen vähim- mäispinta-ala kutakin ylimääräistä eläintä kohti ryhmäsäilytyk- sessä (cm ²)	Veden vähimmäis- syvyys (cm)
enintään 5	600	100	10
yli 5, enint. 10	1 600	300	15
yli 10, enint. 15	3 500	600	20
yli 15, enint. 20	6 000	1 200	30
yli 20, enint. 30	10 000	2 000	35
yli 30	20 000	5 000	40

1) Mitattuna suoraan kilven etureunasta takareunaan.

14.2 Maalla elävät käärmeet

Ruumiin pituus ¹⁾ (cm)	Pohjan vähimmäis- pinta-ala (cm ²)	Vähimmäispinta-ala kutakin ylimääräistä eläintä kohti ryhmäsäi- lytyksessä (cm ²)	Vähimmäiskorkeus ²⁾ (cm)
enintään 30	300	150	10
yli 30, enint. 40	400	200	12
yli 40, enint. 50	600	300	15
yli 50, enint. 75	1 200	600	20
yli 75	2 500	1 200	28

1) Mitattuna kuonosta häntään.

2) Mitattuna maa-alueen pinnasta terraarion katon alapuoleen; lisäksi säiliön korkeutta on mukautettava sen sisustuksen mukaan.

*Liite 2***ELÄINTEN LOPETUSMENETELMÄT**

1. Eläimiä lopetettaessa on käytettävä 3-kohdan taulukossa lueteltuja menetelmiä.

Muita kuin taulukossa lueteltuja menetelmiä voidaan käyttää:

- a) tajuttomiin eläimiin, kunhan eläin ei palaa tajuihinsa ennen kuolemaa;
- b) maataloustutkimuksessa käytettäviin eläimiin, jos hankkeen tavoite edellyttää, että eläimiä säilytetään samanlaisissa olosuhteissa kuin kaupallisiin tarkoituksiin käytettäviä tuotantoeläimiä; nämä eläimet voidaan lopettaa noudattaen vaatimuksia, joista säädetään eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä 24 päivänä syyskuuta 2009 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1099/2009 liitteessä I.

2. Eläinten lopetus on varmistettava jollakin seuraavista menetelmistä:

- a) verenkierron peruuttamattoman pysähtymisen vahvistaminen;
- b) aivojen tuhoaminen;
- c) niskanmurto;
- d) veren valuttaminen tyhjiin; tai
- e) kuolonkankeuden (rigor mortis) vahvistaminen.

3. Taulukko

Eläimet - huomautukset/ menetelmät	Kalat	Sammakkoeläimet	Matelijat	Linnut	Jyrsijät	Kaniinit	Koirat, kissat, fretit ja ketut	Suuret nisäkkäät	Apinat
Nukutusaineen yliannostus	x ¹⁾	x ¹⁾	x ¹⁾	x ¹⁾	x ¹⁾	x ¹⁾	x ¹⁾	x ¹⁾	x ¹⁾
Pulttipistooli			x ²⁾			x		x	
Hiilidioksidi				x	x ³⁾				
Niskamurto				x ⁴⁾	x ⁵⁾	x ⁶⁾			
Iskeminen/isku päähän	x	x	x	x ⁷⁾	x ⁸⁾	x ⁹⁾	x ¹⁰⁾		
Dekapitaatio				x ¹¹⁾	x ¹²⁾				
Sähkötainnutus		x ¹³⁾					x ¹⁴⁾	x ¹⁴⁾	
Inertit kaasut (Ar, N ₂)				x	x			x ¹⁵⁾	
Ampuminen asianmukaisilla kivääreillä, ampuma-aseilla ja ammuksilla			x ¹⁶⁾				x ¹⁷⁾	x ¹⁶⁾	

1) Käytettävä tarvittaessa ensin rauhoittamista.

2) Käytetään ainoastaan suurilla matelijoilla.

3) Käytetään vain vähittäistä täyttöä. Ei käytetä sikiökautisiin ja vastasyntyneisiin jyrsijöihin.

4) Käytetään ainoastaan alle kilogramman painoisiin lintuihin. Yli 250 gramman painoiset linnut on rauhoitettava.

5) Käytetään ainoastaan alle kilogramman painoisiin jyrsijöihin. Yli 150 gramman painoiset jyrsijät on rauhoitettava.

6) Käytetään ainoastaan alle kilogramman painoisiin kaniineihin. Yli 150 gramman painoiset kaniinit on rauhoitettava.

7) Käytetään ainoastaan alle 5 kilogramman painoisiin lintuihin.

8) Käytetään ainoastaan alle kilogramman painoisiin jyrsijöihin.

9) Käytetään ainoastaan alle 5 kilogramman painoisiin kaniineihin.

10) Käytetään ainoastaan vastasyntyneisiin.

11) Käytetään ainoastaan alle 250 gramman painoisiin lintuihin.

12) Käytetään ainoastaan, jos muut menetelmät eivät ole mahdollisia.

13) Käytetään ainoastaan alle 40 gramman painoisiin sammakkoeläimiin.

14) Edellyttää erityisvälineitä.

15) Käytetään ainoastaan sikoihin.

16) Voi käyttää ainoastaan kokenut tarkka-ampuja kenttäoloissa.

17) Voi käyttää ainoastaan kokenut tarkka-ampuja kenttäoloissa, kun muut menetelmät eivät ole mahdollisia.

Liite 3

TOIMENPITEIDEN VAKAVUUDEN LUOKITTELU

1. Vakavuusluokat*Ei toipumista:*

Toimenpiteet, jotka tehdään kokonaisuudessaan yleisanestesiassa, josta eläin ei palaa tajuihin, on luokiteltava luokkaan ei toipumista.

Lievä:

Eläimille tehtävät toimenpiteet, joiden seurauksena eläin todennäköisesti kokee lyhytaikaisesti lievää kipua, tuskaa tai kärsimystä, sekä toimenpiteet, jotka eivät merkittävästi heikennä eläimen hyvinvointia tai yleiskuntoa, on luokiteltava luokkaan lievä.

Kohtalainen:

Eläimille tehtävät toimenpiteet, joiden seurauksena eläin todennäköisesti kokee lyhytkestoista kohtalaista kipua, tuskaa tai kärsimystä tai pitkäkestoista lievää kipua, tuskaa tai kärsimystä, sekä toimenpiteet, jotka todennäköisesti heikentävät kohtalaisesti eläimen hyvinvointia tai yleiskuntoa, on luokiteltava luokkaan kohtalainen.

Vakava:

Eläimille tehtävät toimenpiteet, joiden seurauksena eläin todennäköisesti kokee vakavaa kipua, tuskaa tai kärsimystä tai pitkäkestoista kohtalaista kipua, tuskaa tai kärsimystä, sekä toimenpiteet, jotka todennäköisesti heikentävät vakavasti eläimen hyvinvointia tai yleiskuntoa, on luokiteltava luokkaan vakava.

2. Luokitteluperusteet

Kaikki kyseiseen toimenpiteeseen lukeutuvat toimet ja eläimen käsittely on otettava huomioon vakavuusluokan määrittelyssä. Vakavuusluokka on määritettävä yksittäiselle eläimelle todennäköisesti aiheutuvien vakavimpien vaikutusten perusteella, kun otetaan huomioon eläimelle annettava kivunlievitys ja muut eläimelle koituvan haitan lievittämiseen tähtäävät toimet.

Luokiteltaessa toimenpide tiettyyn luokkaan on otettava huomioon toimenpiteen tyyppi ja muut toimenpiteeseen liittyvät tekijät. Kaikkia näitä tekijöitä on arvioitava tapauskohtaisesti. Toimenpiteeseen liittyviä tekijöitä ovat

- käsittelytapa,
- toimenpiteen (kaikkien osien) aiheuttaman kivun, tuskan, kärsimyksen tai pysyvän haitan laatu ja sen voimakkuus, kesto ja tiheys sekä käytettävien tekniikoiden moninaisuus,
- kumulatiivinen tuska toimenpiteen aikana,
- luontaisen käyttäytymisen estäminen, mukaan lukien rajoitukset säilytys- ja hoitovaatimusten toteutumisessa.

Liitteen 3-kohdassa on esimerkkiluettelo kuhunkin vakavuusluokkaan kuuluvista toimenpiteistä pelkästään toimenpidetyyppiin liittyvien tekijöiden pohjalta määriteltynä. Esimerkkiluettelon avulla voidaan tehdä alustava arvio tietyn tyyppiselle toimenpiteelle soveltuvimmasta luokituksesta.

Toimenpiteen vakavuusluokitusta varten on otettava huomioon myös seuraavat tapauskohtaisesti arvioitavat lisätekiöt:

- eläimen laji ja sen perimä,

- eläimen kehitysvaihe, ikä ja sukupuoli,
- eläimen totutus toimenpiteeseen,
- jos eläintä on tarkoitus käyttää uudelleen, aikaisempien toimenpiteiden tosiasiallinen vakavuus,
- kivun, tuskan ja kärsimyksen lievittämiseksi tai poistamiseksi käytetyt menetelmät, mukaan lukien säilytys-, kasvatus- ja hoito-olosuhteiden parantaminen,
- inhimilliset päätepiteet.

3. Esimerkkiluettelo kuhunkin vakavuusluokkaan kuuluvista toimenpiteistä toimenpidetyyppeihin liittyvien tekijöiden pohjalta määriteltynä

1. Lievä

- a) Anestesia, lukuun ottamatta pelkkää lopetustarkoitusta.
- b) Farmakokineettinen tutkimus, jossa ainetta annetaan yksi annos ja verinäytteitä otetaan rajallinen määrä (kaikkiaan < 10 % verimäärän tilavuudesta) eikä aineen odoteta aiheuttavan mitään havaittavissa olevia haitallisia vaikutuksia.
- c) Eläimen noninvasiivinen kuvantaminen (esim. magneettiresonanssikuvaus), kun eläin on asianmukaisesti rauhoitettu tai anestesiassa.
- d) Pinnalliset toimenpiteet, esim. biopsiat korvasta ja hännästä, ja ihonalaisten minipumppujen ja transpondereiden implantointi ilman kirurgiaa.
- e) Sellaisten ulkoisten telemetrialaitteiden asettaminen, jotka aiheuttavat vain vähäistä haittaa eläimelle tai häiritsevät vain vähän sen normaalia toimintaa ja käyttäytymistä.
- f) Aineiden annosteleminen ihonalaisesti, lihaksensisäisesti, vatsaonteloon, mahalaukuun ja suonensisäisesti pinnallisten verisuonten kautta, kun aineella on vain vähäinen vaikutus eläimeen ja tilavuudet ovat asianmukaisissa rajoissa eläimen kokoon ja lajiin nähden.
- g) Kasvainten aiheuttaminen tai spontaanit kasvaimet, joilla ei ole havaittavissa olevia kliinisiä haittavaikutuksia (esim. pienet ihonalaiset, noninvasiiviset nodulit).
- h) Sellaisten muuntogeenisten eläinten kasvattaminen, joiden ilmiasuun muunnoksella odotetaan olevan lieviä vaikutuksia.
- i) Sellaisten muunnettujen ruokavalioiden syöttäminen, jotka eivät täytä kaikkia eläimen ravitsemuksellisia tarpeita ja joiden odotetaan aiheuttavan lieviä kliinisiä poikkeavuuksia tutkimuksen aikana.
- j) Lyhytaikainen (< 24 h) pitäminen metaboliahäkissä.
- k) Tutkimukset, joihin kuuluu lyhytaikainen eristäminen sosiaalisista kumppaneista, ja täysikasvuisten rottien tai sosiaaliin kantoihin kuuluvien hiirien lyhytaikainen pitäminen yksin häkissä.
- l) Mallit, joissa eläin altistuu haitallisille vaikutuksille, joihin liittyy lyhytaikaista lievää kipua, tuskaa tai kärsimystä ja joita eläin pystyy välttämään.
- m) Seuraavien esimerkkien yhdistelmä tai kumuloituminen voi johtaa luokitukseen "lievä":
 - i) elimistön koostumuksen määrittäminen noninvasiivisilla menetelmillä rajoittaen eläimen liikkumavapautta vain vähän;
 - ii) EKG:n seuranta noninvasiivisilla menetelmillä rajoittaen totutetun eläimen liikkumavapautta vain vähän tai ei lainkaan;
 - iii) sellaisten ulkoisten telemetrialaitteiden käyttäminen, joiden ei odoteta aiheuttavan haittaa sosiaalisesti sopeutuneelle eläimelle eikä häiritsevän sen normaalia toimintaa ja käyttäytymistä;
 - iv) sellaisten muuntogeenisten eläinten kasvattaminen, joiden ilmiasussa ei odoteta olevan mitään kliinisesti havaittavasti haitallista;
 - v) sellaisten merkkiaineiden lisääminen ruokavalioon ruoan kulkeutumisen seuraamiseksi, joilla ei ole vaikutusta eläimeen;
 - vi) täysikasvuisten rottien pitäminen ilman ruokaa alle 24 tuntia;
 - vii) avokenttätesti.

2. Kohtalainen

- a) Sellaisten testiaineiden antaminen tiheästi, joilla on kohtalaisia kliinisiä vaikutuksia, ja verinäytteiden (> 10 % veritilavuudesta) ottaminen tajuissaan olevasta eläimestä muutaman päivän sisällä ilman veritilavuuden korvaamista.
- b) Akuutin annoksen pitoisuusaluetta määrittävät tutkimukset, kroonista toksisuutta / karsinogeenisyyttä mittaavat testit, joiden päätepiirteenä ei ole kuolema.
- c) Kirurgia, joka suoritetaan yleisanestesiassa kivunpoiston ollessa asianmukaista ja johon liittyy leikkauksen jälkeistä kipua, kärsimystä tai yleiskunnan heikkenemistä. Esimerkkejä tästä ovat torakotomia, kraniotomia, laparotomia, orkidektomia, lymfadenektomia, thyroidektomia, ortopedinen kirurgia, johon liittyy tehokas vakauttaminen ja haavan hoito, elinsiirrot, joihin liittyy tehokas hylkimisen hallinta, katetrien tai biolääketieteellisten laitteiden (esim. telemetrialähettimet, minipumput jne.) implantointi kirurgisesti.
- d) Sellaiset kasvainten induktiomallit tai spontaanit kasvainmallit, joiden odotetaan aiheuttavan kohtalaista kipua tai kärsimystä tai häiritsevän kohtalaisesti normaalia käyttäytymistä.
- e) Säteilytys tai kemoterapia, jossa käytetään ei-tappavaa tai tappavaa annosta, mutta immuunijärjestelmä palautetaan ennalleen. Haitallisten vaikutusten odotetaan olevan lieviä tai kohtalaisia ja lyhytaikaisia (< 5 päivää).
- f) Sellaisten muuntogeenisten eläinten kasvattaminen, joiden ilmiasuun geenimuunnoksella odotetaan olevan kohtalaisia vaikutuksia.
- g) Muuntogeenisten eläinten luominen kirurgisilla toimenpiteillä.
- h) Metaboliahäkkien käyttö, johon liittyy pitempiaikainen liikkumisen kohtalainen rajoittaminen (enintään 5 päivää).
- i) Tutkimukset, joihin liittyy muunnettu ruokavalio, joka ei täytä kaikkia eläimen ravintotarpeita ja jonka odotetaan aiheuttavan kohtalaisia kliinisiä poikkeavuuksia tutkimuksen aikana.
- j) Täysikasvuisten rottien pitäminen ilman ruokaa 48 tuntia.
- k) Pako- ja välttämisreaktioiden aiheuttaminen, kun eläin ei voi paeta tai välttää ärsykettä ja kun sen odotetaan aiheuttavan kohtalaista kärsimystä.

3. Vakava

- a) Toksisuuskokeet, kun päätepiirteenä on eläimen kuolema tai kuolemantapauksia on odotettavissa ja aiheutetaan vakavia patofysiologisia tiloja. Esimerkiksi akuuttia toksisuutta testaavat kokeet, joissa ainetta annetaan yksi annos (ks. testejä koskevat OECD:n ohjeet).
- b) Sellaisen laitteen testaaminen, jonka toimintahäiriö voi aiheuttaa vakavaa kipua, kärsimystä tai eläimen kuoleman (esim. sydämen toimintaan vaikuttavat laitteet).
- c) Rokotteen tehoa testaavat kokeet, joihin liittyy eläimen kunnan pysyvä huononeminen, kuolemaan johtava etenevä sairaus ja pitkäaikaista kohtalaista kipua, kärsimystä tai tuskaa.
- d) Säteilytys tai kemoterapia, jossa käytetään tappavaa annosta ilman että immuunijärjestelmä palautetaan ennalleen tai se palautetaan ennalleen siten, että eläimelle aiheutetaan käänteishyljintäreaktio.
- e) Sellaiset kasvainten induktiomallit tai spontaanit kasvainmallit, joiden odotetaan aiheuttavan etenevän tappavan sairauden, johon liittyy pitkäaikaista kohtalaista kipua, kärsimystä tai tuskaa. Esimerkiksi kakeksiaan johtavat kasvaimet, invasiiviset luukasvaimet, metastaseja aiheuttavat kasvaimet ja kasvaimet, joiden annetaan haavautua.
- f) Eläimille yleisanestesiassa tehtävät kirurgiset tai muut toimenpiteet, joiden odotetaan aiheuttavan vakavaa tai jatkuvaa kohtalaista leikkauksen jälkeistä kipua, tuskaa tai kärsimystä tai eläimen yleiskunnan vakavaa ja pysyvää huononemista. Hetkuvien murtumien aiheuttaminen, torakotomia ilman asianmukaista kivunpoistoa tai monielinvaurion aiheuttaminen.
- g) Elinsiirrot, kun hyljintäreaktio todennäköisesti aiheuttaa vakavaa kärsimystä tai eläimen yleiskunnan huononemista (esim. vieraslajisiirre).

- h) Sellaisten eläinten kasvattaminen, joilla ennakoitaan olevan geneettisiä häiriöitä ja joiden yleiskunnon odotetaan huononevan vakavasti ja pysyvästi, esimerkiksi Huntingtonin tauti, lihasdystrofia ja krooniset toistuvat hermotulehdukset.
- i) Metaboliahäkkien käyttö, johon liittyy eläimen liikkumisen vakava rajoittaminen pitkäaikaisesti.
- j) Sähköiskujen antaminen niin, että eläimellä ei ole mahdollisuutta paeta (esim. opitun avuttomuuden aikaansaamiseksi).
- k) Sosiaalisten lajien, esimerkiksi koirien ja apinoiden, täydellinen eristäminen pitkäaikaisesti.
- l) Liikkumisen estämiseen liittyvä stressi vatsahaavan tai sydänpysähdyksen aikaansaamiseksi rotilla.
- m) Kokeet, joissa eläin pakotetaan uimaan tai liikkumaan päätepisteenä täydellinen uupumus.